



Karmøy kommune
Postboks 167
4291 KOPERVIK

Kontakt saksbehandler

Tina Eltervåg, 51568789

Uttale til høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030 i Karmøy kommune

Vi viser til brev datert 30.4.2020 hvor forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2021 – 2030 ble sendt ut på høring.

Vår vurdering

Planprogrammet for samfunnsdelen skal avklare nødvendige utredninger for langsiktige arealbehov, miljømessige utfordringer, utfordringer knyttet til universell utforming, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, for sektorene og for utvalgte målgrupper (jf. pbl. §§ 4-1 og 11-13). Planprogrammet mangler flere av disse punktene.

Kommunen sin erfaring er at samfunnsdelen i liten grad har fungert som kommunens styringsverktøy. Intensjonen er derfor å styrke samfunnsdelen som styringsdokument. For å få til dette bør planprogrammet inneholde strategier og mål som adresserer utfordringene i kommunen. Her bør også arbeidet med planstrategien inngå, da denne danner et godt bilde av utfordringene i kommunen.

Arealstrategi

Regjeringen forventer at kommunene utarbeider arealstrategier som del av kommuneplanens samfunnsdel og legger disse til grunn ved revisjon av kommuneplanens arealdel. Arealstrategien er viktig for å samordne bolig-, areal- og transportplanleggingen, fremme næringsutvikling, redusere klimagassutslippene, tilpasse samfunnet klimaendringene, skape sosiale bærekraftige samfunn og redusere nedbygging av dyrka mark og natur. Samtidig vil en arealstrategi forsterke koblingen mellom samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen og gi større forutsigbarhet i kommunen.

En arealstrategi kan typisk bestå av en kort opplisting av prinsipper veiledet av en kartskisse. Strategien bør bygge på klare mål for utviklingen av kommunen og være kort og konkret. Det bør også gjøres en vurdering av det fremtidige behovet for utbyggingsareal, for de viktigste arealformålene basert på de siste års lokale samfunnsutvikling.



Karmøy kommune har et spredt bosetningsmønster og ifølge planstrategien finnes det tilgjengelig utbyggingsareal for minst 30-40 år. Kommunen bør derfor se på om eksisterende utbyggingsareal har en hensiktsmessig lokalisering, om områdene kan reduseres i omfang eller utgå helt som utbyggingsområde. Dette bør også ses på i sammenheng med LNF-kartleggingen i kommunen. Fortetting og transformasjon bør også vurderes før nye utbyggingsområder tas i bruk. Andre tema i arealstrategien kan være strandsoneforvaltning, fritidsbebyggelse, grønnstruktur, massehåndtering, lokalisering av næringsområder, natur, friluftsliv, klimatilpasning og bruken av sjøarealer. Vi oppfordrer kommunen til å bruke utfordringene listet opp i planstrategien i arbeidet med arealstrategien.

Karmøy kommune er en av kommunene i fylket som sender flest dispensasjonssaker på høring til Fylkesmannen, med 59 saker i 2019. En tydelig og godt forankret arealstrategi med bred medvirkning kan være med på å styrke kommuneplanen som styringsverktøy. Dette kan gi mindre dispensasjonssaker i kommunen og skape en større forutsigbarhet for utbygging i kommunen.

De fleste innspill til arealendringer i kommuneplanen, reguleringsplaner og byggesøknader fremmes av private aktører. Det er derfor viktig at disse aktørene får mulighet til å påvirke arealstrategien og skaffe seg kjennskap og forståelse for den. På denne måten er det større sannsynligvis for at innspill som er privat initiert er i tråd med kommunens arealstrategi.

Klima

Vi viser til [Statlig planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing](#). Denne skal legges til grunn for all planlegging.

Med bakgrunn i kunnskapen om hvilke konsekvenser klimaendringene kan få for kommunen, bør samfunnsdelen skissere alternative strategier for samfunnsutvikling. Det bør også gjøres en vurdering av hvordan arbeidet med klimatilpasning skal integreres i kommunens rolle som organisasjon. Dette kan for eksempel gjøres gjennom interne og/eller eksterne samarbeidsgrupper som sikrer et flerfaglig og tverrsektorielt samarbeid. Dette danner også grunnlaget for å inkludere klimatilpasning i sektorenes virksomheter og planer, og fremmer flerfaglig og -sektorielt arbeid i kommunen generelt. Dette er viktig i klimaarbeidet, da klimaendringen vil påvirke en rekke samfunns- og naturverdier.

Kommunen bør ha en oversikt over økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning slik at de riktige prioriteringene kan gjøres. I arealplanleggingen er det spesielt viktig å ivareta våtmarker, elvebredder og skog som kan dempe effektene av klimaendringer. Forvaltning av vann, skog og jord kan også bidra med forsyvende og opprettholdende tjenester som er viktig å ivareta. Det bør brukes offentlig og tilrettelagt kunnskap om økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning, og supplere med kunnskap om lokale forhold.

Det bør også gjøres en vurdering av hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnsikkerhet, kritisk infrastruktur, naturmiljø, befolkningens helse, kulturminner og forutsetninger for berørte næringer.

Fylkesmannen vil framover ha økt fokus på å bidra til arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Vi venter at alle kommunene i Rogaland prioriterer dette arbeidet. Innen 2030 skal klimagassutslippet i Norge reduseres med minst 50 % sammenlignet med referanseåret 2005. Kommunen må styre mot at vi skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Kommunen skal stimulere til, og bidra til, reduksjon av klimagassutslipp og økt miljøvennlig energiomlegging.



Samfunnssikkerhet

Kommuneplanens samfunnsdel skal også kartlegge langsiktige utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet, og fastlegge mål og strategier for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet. Fastsettelsen av mål og strategier skal baseres på funn fra helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) og plan for oppfølging.

Arealstrategien vil også være en viktig premiss for oppfølging av temaet samfunnssikkerhet i samfunnsdelen. Flere utbygde områder i kommunen er berørt av havnivåstigning og stormflo. I forbindelse med arealstrategien oppfordrer vi kommunen til å vurdere hvordan dette skal håndteres i plansaker i strandsonen. Det bør også beregnes bølgehøyde i aktuelle delene av kommunen, som kan inngå i hensynssone fare for stormflo i arealkartet og brukes i det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Utdanning

Karmøy skal i perioden utarbeide en plan for barn- og unges psykiske helse og revidere Strategi- og utviklingsplanen for skolen. Hovedpunktene fra disse planene bør inngå i samfunnsdelen. Det er store forskjeller mellom skolene i kommunen. Noen ungdomsskoler har store utfordringer med læringsmiljø og læringsresultater. Tiltak for å sikre god kvalitet i opplæringen på alle skolene bør også inngå i samfunnsdelen.

Folkehelse

I kapittel 5.4 i planprogrammet vises det til at det skal utarbeides et kunnskapsgrunnlag til samfunnsdelen og at Oversiktsdokument for folkehelse 2020 – 2023 skal inngå i dette. Det står ikke noe om hvordan folkehelseutfordringene skal følges opp.

I vår uttale til planstrategien pekte vi på at det var uheldig at dere ikke hadde et oppdatert oversiktdokument som grunnlag for de vurderingene som ble gjort angående planbehov i kommunen. Folkehelseutfordringer i kommunen har derfor ikke blitt drøftet slik som folkehelseloven forutsetter. Loven sier at kommunen skal gjøre en vurdering av helsetilstand og vurdere årsaksforhold og konsekvenser. Drøftingen bør også omfatte en vurdering av om kommuneplanen har fungert som styringsverktøy for å nå mål og strategier på folkehelseområdet.

Vi anbefaler kommunen å gjøre en grundigere vurdering av folkehelseutfordringene i kommunen i det videre planarbeidet. Det må også gjøres en vurdering av om det er behov for utredninger og/eller kartlegginger, for eksempel geografiske områder, levekår i enkelte områder, grupper i befolkninger, ulykkestrekninger på vei m.m. Dersom dette arbeidet ikke allerede er gjort, bør det fremgå klarere av planprogrammet at arbeidet skal prioriteres og at det for folkehelsearbeidet fastsettes mål og strategier i samsvar med et oppdatert utfordringsbilde. Det er også viktig at kommunen sikrer tverrfaglig og tverrsektoriell innsats i folkehelsearbeidet.

Boligsosiale hensyn i planleggingen

I Karmøy kommune er boligbygging i all hovedsak markedsstyrt og overlatt til private aktører. Dette gjør at det bygges få boliger som er tilpasset vanskeligstilte og brukergrupper med spesielle behov. Vi oppfordrer kommunen til å ha fokus på boligsosiale hensyn i den videre planleggingen og bygge videre på kunnskapen og erfaringene fra deltakelsen i KS sin fagnettverk for boligpolitikk.



Vi ønsker Karmøy kommune lykke til i det videre arbeidet og oppfordrer dere også til å:

- Bruke erfaringene fra Covid-19 inn i kommuneplanarbeidet for å styrke kommuneorganisasjonen
- Bruke FN sine Bærekraftsmål som inspirasjon og illustrasjoner i plandokumentene

Med hilsen

Lone Merethe Solheim
fylkesmann

May Britt Jensen
fylkesmiljøvernssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune Postboks 130 4001 Stavanger